

Hanoveranskemu izbornemu knezu Juriju III. tudi ni bilo po volji, da mu ljudje na kmetih po kavi gledajo. Zato je 1781. l. zabranil na kmetih kavo prodajati. In da bi jo tudi po mestih samo imovitejši ljudje pili, odredil je, da je nobeden ni mogel manj kupiti kakor jeden funt. Friderik, vladar hesenski, prepovedal je v svojem oblastvu vsako prodajo kave, prelomiteljem zapovedi te pa je zagrozil sto tolarjev globe.

Najhuje pa so rohnili proti kavi zdravniki. Zatrjevali so, da je kava gotov strup, ki polagoma in na tihem človeka ubija. Navajali so grozne posledice, ki jih kava ima, in prerokovali so, da se bode ljudstvo s časom od kave izrodilo. In te pretnje so morda vzrok, da je pozneje v Angleški čaj kavo izrinil. No bilo je tudi mej zdravniki dosta prijateljev kave, kateri so vsa mogoča in nemogoča dobra svojstva kavi pripisavali. Ne pretnje, ne prepovedi niso mogle kave ustaviti na njenem potu po svetu. Ona se je danes udomčila po mestih in vaseh, kovo pijo najodličnejši in najnižji stanovi. V mnogih krajih je postala kava delavcem, zlasti v tavninah, glavna hrana, dasi v samej kavi ni gotovo nikake redilnosti temveč jo dobiva z dodajanjem mleka, sladkorja in kruha. Ko je 1817. in 1847. l. nastala v Evropi velika druginja, bila je kava najcenejša hrana, in četudi ni nasitila ljudi, vendar je tisoče in tisoče smrti otela. Ženski svet si je pribljubil kavo poglavito radi tega, ker ona duha oživlja a vendar ne opija. In tudi pri možakih so opazili, da je velik kavopivec redkokedaj pijanec. Ni dvojbe, da bi to bil velik blagor, ako bi prosto ljudstvo zamenilo žgane pijače s kavo.

(Dajje prihodnjič.)

Kratkočasno berilo.

Zakaj se Nemcem pravi „Deutsche.“

Pred letmi je nekdo na Koroškem to stvar tako-le tolmačil in razlagal: Kakor je dokazano, bili so prvotni stanovniki po Gorotanu Slovenci. Ko so jeli tiščati Nemci v deželo, in širiti se vedno bolj po njej, dobili so z časom v roke tudi moč in oblast, ter jeli nakladati in pobirati davščine. A teh ni bilo nikol dovolj. Slovenščine sicer niso bili zmožni; — pa, — znano je, da „kadar se gre za denar,“ tudi dobička-željni ljudje naglo poskušajo „lomiti“ tuje jezike. Tako so tudi Nemci za pobiranje davščin vjeli hitro besedi: „daj te še!“ izgovarjali ju pa „daj t'še,“ in z tem svojim „daj t'še“ brezili ubogim Slovencem vedno in vedno okol ušes. Naveličani so bili le-ti poslednjič teh besedi že tako, da so se ju jeli posluževati Nemcem nasprot nekako za psovko; z časom pa jih sploh pričeli imenovati „daj t'še“ = „Deutsche,“ katero ime jim je tudi ostalo do današnjega dne.

—č—

Politične stvari.

Deželni zbor kranjski.

V IV. seji dne 24. oktobra 1890 razpravljali se je sledeči dnevni red in je 14. točka ostala nerešena.

Dnevni red

IV. seja deželnega zbora kranjskega v Ljubljani dne 24. oktobra 1890. l. ob 10. uri dopoldne.

1. Branje zapisnika III. deželno-zborske seje dne 21. oktobra 1890.
2. Naznanila deželno-zborskega predsedstva.
3. Priloga 38. Poročilo deželnega odbora o prošnji občin Moravče, Peče in Drtija za preložitve okrajne ceste od Dunajske državne ceste pri Prevojah, oziroma Lukovici in Moravče.
4. Priloga 39. Poročilo deželnega odbora o podporah za zgradbe ljudskih šol.
5. Priloga 41. Poročilo deželnega odbora o državnem prispevku k stavbinskim troškom razširjenja in prezidanja prisilne delarnice in o obravnavah z onimi deželami, katere uporabljajo ta zavod.
6. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu učiteljskih pokojnin za l. 1891. in o dotičnih prošnjah: Ane Adamič, Helene Malenšek, Frana Cveteljna, Magdalene Kratochwill, Primoža Dolarja, Kristine Kermavner, Marije Kunčič, Frančiške Pibernik, Matija Hitija, Marjete Junec, Matjeja Prašnikarja, Karoline Hočevnar, Ivane Stupar in Vigele (k prilogi 2.)
7. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu bolniškega zaklada za leto 1891. in o prošnji Valentina Jalena, proviz. sekcijskega sluga za definitivno imenovanje (k prilogi 19.)
8. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu porodniškega zaklada za l. 1891. (k prilogi 23.)
9. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu najdenškega zaklada za leto 1891. (k prilogi 25.)
10. Priloga 40. Poročilo finančnega odseka o načrtu zakona, s katerim se nekatera določila deželnih zakonov z dne 29. aprila 1873. l. dež. zak. št. 22 in z dne 9. marca 1879. l., dež. zak. št. 13, prenarejajo, oziroma dopolnujejo, — in o prošnjah: odbora društva učiteljev za okraj Kamnik, društva zveze učiteljev okraja Krškega, in stalnega odbora učiteljske okrajne konference Črnomaljske (k prilogi 14.)
11. Ustno poročilo finančnega odseka o proračunu deželne vinarske šole na Grmu za leto 1891. in o prošnji adjunkta Viljema Rohrmana za zboljšanje plače (k prilogi 4.)